

**Національний університет водного господарства та
природокористування**

Кафедра суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної, методичної
та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ ____ ” _____ 2016 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТОЛОГІЯ

напрямок підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна
діяльність»

Навчально-науковий інститут права

РІВНЕ – 2016 рік

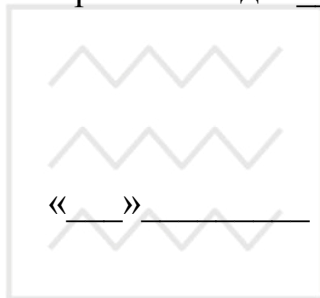

Робоча програма «Політологія» для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність». – Рівне: НУВГП, 2016. – 14 с.

Розробник: СталOVEROVA Г.В., доцент кафедри суспільних дисциплін,
кандидат історичних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних дисциплін

Протокол від «__» _____ 2016 року № __

Завідувач кафедри суспільних дисциплін
_____ (Ю.П. Олексін)
та природокористування

«__» _____ 2016 року

Схвалено методичною комісією НУВГП напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність».

Протокол від “__” _____ 2016 року № __

“__” _____ 2016 року Голова _____ (В.І. Корбутяк)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0201 – «Культура»	Нормативна
Модулів – 2	Напрямок підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність»	<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 2		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: -		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 90		3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4		<i>Лекції</i>
		18 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		14 год.
	<i>Лабораторні</i>	
	-	
	<i>Самостійна робота</i>	
58 год.		
	Індивідуальні завдання: -	
	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 42% до 58%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Виконання навчальних завдань з курсу «Політологія» має на меті набуття базових знань з історії політичної думки, теорії політичної науки та прикладної політології: ознайомлення з основними поняттями та категоріями політичної науки, спеціально-науковими теоретичними та прикладними методами пізнання, принципами та механізмами розвитку та функціонування політичної системи, особливостями процесу інституціоналізації політичних відносин в Україні тощо.

Завдання дисципліни: вивчення сутності, історії, теорії, методології політології як науки, набуття первинних навичок політичної діяльності і поведінки.

Курс політології наділяє особу знаннями та навичками необхідними для успішної самореалізації особи в системі політичних та громадянських відносин і хоча і не гарантує виховання моральних якостей які творять з індивіда громадянина, втім, опосередковано, сприяє і цьому.

За результатами вивчення курсу студент повинен

знати:

- закономірності становлення предмету політичної науки в історії політичної думки
- механізми соціально-історичної зумовленості розвитку та функціонування системи політичних відносин
- спеціально-наукові теоретичні та прикладні методи пізнання
- принципи розвитку та функціонування політичних систем країн світу
- особливості функціонування політичної системи України
- закономірності становлення та діяльності основних політичних інститутів суспільства
- критерії типологізації політичних режимів сучасності
- принципи функціонування виборчої та партійних систем
- сутність та структуру політичної свідомості, види політичної культури
- основних учасників політичного процесу та способи рекрутування політичної еліти тощо.

уміти:

- використовувати теоретичні знання на практиці
- здійснювати коректний аналіз та оцінку політичної ситуації
- грамотно висловлювати власну політичну позицію у різних формах політичної участі
- ефективно протистояти політичним маніпуляціям та зловживанням влади з боку інших осіб.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПОЛІТИКА І ВЛАДА

ТЕМА 1. ПОЛІТИКА ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ. ПРЕДМЕТ І МЕТОДИ ПОЛІТОЛОГІЇ

Політика як відображення політичних інтересів соціальних спільностей і спосіб їх регулювання. Виникнення політики. Політичні відносини. Суб'єкти і об'єкти політики. Політика як наука і мистецтво. Співвідношення економіки і політики. Мораль, право, ідеологія та політика. Структура політики. Види політики.

Політологія як теоретичне вираження політичної сфери суспільного життя, наука про політику. Предмет політології, її структура. Віхи становлення політології як самостійної науки. Місце і роль політології в системі соціально-гуманітарних наук.

Загальнонаукові та специфічні (власні) методи політології. Функції політології. Категорії та закони політології. Роль політології у прогресивному розвитку українського суспільства на сучасному етапі. Утворення політології як самостійної науки в Україні.

ТЕМА 2. ПОЛІТИЧНА ВЛАДА

Сутність влади як суспільного явища. Види влади: економічна, соціальна, політична, духовно-інформаційна, сімейна тощо. Політична влада як найважливіший вид влади в суспільстві. Історичні форми влади. Характерні особливості політичної влади. Сутність політичних та правових норм. Співвідношення влади політичної та державної. Розподіл державної влади як основний механізм її здійснення. Концепції влади: теологічна, організаційна, легітимістська, реляціоністська, системна, психологічна (біхевіористська, фрейдистська). Ресурси політичної влади: утилітарні, примусові (силові), нормативні. Основні форми прояву політичної влади: панування, керівництво, управління, контроль. Поняття та ознаки легітимності влади. Типи легітимної політичної влади за М.Вебером: традиційний, харизматичний, раціонально-легальний. Політична влада в сучасному українському суспільстві.

ТЕМА 3. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА

Поняття політичної системи суспільства. Структурні елементи політичної системи: політичні інститути; політичні відносини; політичні норми; політична свідомість і політична культура. Основні підсистеми політичної системи: інституціональна, регулятивна, функціональна, комунікативна і духовно-інформаційна. Управлінська роль та функції політичної системи. Типи політичних систем. Закономірності функціонування і розвитку політичної системи. Характер і особливості політичної системи України на сучасному етапі.

ТЕМА 4. ПОЛІТИЧНІ РЕЖИМИ

Поняття політичного режиму. Основні параметри політичних режимів: спосіб формування органів влади; співвідношення законодавчої, виконавчої і

судової влади; центрального уряду та місцевого самоврядування; наявність політичного й ідеологічного плюралізму та легальної опозиції; співвідношення держави та громадянського суспільства; правовий статус особи; рівень економічно-господарського розвитку; політична стабільність суспільства; порядок функціонування правоохоронних та каральних органів; історичні й культурні традиції, моральні звичаї народу в ставленні до влади.

Типологія політичних режимів: тоталітарний, авторитарний і демократичний. Зростання партійної і державної бюрократії у системі тоталітарних режимів.

Основні риси політичного режиму в Україні.

Змістовий модуль 2. ІНСТИТУЦІОНАЛІЗОВАНІ ФОРМИ ПОЛІТИКИ

ТЕМА 5. ДЕРЖАВА – ГОЛОВНИЙ ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Сутність та основні ознаки держави. Концепції походження держави. Основні функції держави. Вищі органи сучасної держави і поділ державної влади. Форми державного правління: монархії та республіки. Форми державного устрою: унітарні, федеративні та конфедерації. Сутність та основні ознаки правової держави. Соціальна держава. Громадянське суспільство та його взаємозв'язок з державою. Проблеми становлення правової держави і громадянського суспільства в Україні.

ТЕМА 6. ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ

Поняття та основні ознаки політичної партії. Політична партія - зв'язуюча ланка між державою і суспільством. Генезис політичних партій. Партії як аристократичні угруповання, політичні клуби, масові політичні партії. Функції політичної партії. Типи політичних партій за соціально-класовою сутністю, за організаційною структурою, за ідейно-політичним спрямуванням (ліві, праві, центристські партії), за способами і метою суспільних перетворень, за легітимністю, за соціальною роллю. Поняття партійної системи. Типи партійних систем. Сучасна партійна система України: тип, проблеми і перспективи розвитку.

ТЕМА 7. ТИПИ СУЧАСНИХ ВИБОРЧИХ СИСТЕМ

Соціальна значущість виборчої системи. Поняття «виборча система». Виборче право та його принципи - загальне, рівне і пряме виборче право при таємному голосуванні. Виборчі цензи. Виборчий корпус країни (електорат). Політичні вибори та їх процедури. Централізовані і місцеві види виборів - федеральні, загальні, муніципальні тощо. Чергові, позачергові (дострокові), повторні вибори, а також - замість депутатів, котрі вибули. Стадії виборчого процесу. Абсентеїзм.

Мажоритарний, пропорційний, змішаний (мажоритарно-пропорційний) та куріальний типи виборчих систем.

Референдум як дійова форма безпосередньої демократії. Плебісцит. Види референдумів. Виборча система в Україні. Закони України «Про вибори народних депутатів України», «Про вибори Президента України», «Про вибори депутатів Верховної Ради АР Крим, місцевих рад сільських, селищних, міських голів». Нова Конституція про вибори і референдуми.

ТЕМА 8. ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО

Поняття «політичний лідер», «політичне лідерство». Причини появи політичного лідерства, його природа. Риси політичного лідера. Механізм та функції політичного лідерства. Акумулятивність та інноваційність політичного лідерства. Типи політичного лідерства. Політичне лідерство в сучасній Україні.

ТЕМА 9. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА

Поняття «політична культура» і суб'єкти політичної культури. Політична культура як показник якісного рівня розвитку суб'єктів культури і політичної системи суспільства в цілому. Складові політичної культури - політична свідомість (мотиваційний та пізнавальний блоки), політична діяльність і поведінка. Теоретичний та буденний рівні політичної свідомості та їх вплив на політичну культуру соціального суб'єкта. Індивідуальна, групова й масова політична свідомість. Традиції, символи, міфи, стереотипи, як елементи політичної культури. Критерії політичної культури. Виховна, регулююча, захисна, прогностична, комунікативна і соціальна функції політичної культури. Типи політичної культури. Риси тоталітарної перехідної та демократичної політичної культури. Поняття «субкультури». Проблема формування політичної культури, об'єктивні та суб'єктивні чинників цього процесу. Вплив політичної культури на політичну систему.

Сутність політичної ідеології та її функції. Проблема деідеологізації та ідеологічного плюралізму.

Особливості політичної культури в Україні на сучасному етапі і шляхи підвищення її рівня.

ТЕМА 10. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТЕЧІЇ

Поняття суспільно-політичні течії. Суспільно-політичні доктрини - невід'ємна складова частина політичної системи суспільства. Консерватизм і неоконсерватизм як доктрини захисту традицій і одвічних цінностей. Лібералізм. Неолібералізм-різновид ліберальної ідеології і політики на сучасному етапі, його риси і значення. Радикалізм як політична течія докорінних змін і рішучих методів у вирішенні питань політичної теорії і практики. «Нові ліві». Політичний екстремізм, його лівий і правий різновиди. Анархізм-вияв лівого екстремізму. Різновиди анархізму. Фашизм як найреакційніша політична течія та ідеологія, втілення правого політичного екстремізму. Неофашизм «Нові праві». Тероризм. Прагнення до посилення позицій і впливу церкви в політиці і духовному житті суспільства представниками клерикалізму. Комунізм як суспільно-політична течія, виникнення і основний зміст. Криза комуністичної ідеології і практики на

сучасному етапі та її причини. Соціалізм. Соціал-демократична та марксистські доктрини соціалізму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Політика і влада						
Тема 1. Політика як соціальне явище. Предмет і методи політології.	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Політична влада.	8	1	1	-	-	6
Тема 3. Політична система суспільства.	8	1	1	-	-	6
Тема 4. Політичний режим.	10	2	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	36	6	6	-	-	24
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Інституціоналізовані форми політики						
Тема 5. Держава – головний елемент політичної системи суспільства	14	4	2	-	-	8
Тема 6. Політичні партії	10	2	2	-	-	6
Тема 7. Типи сучасних виборчих систем.	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Політичне лідерство	8	1	1	-	-	6

1	2	3	4	5	6	7
Тема 9. Політична культура	6	1	1	-	-	4
Тема 10. Суспільно- політичні течії	6	2	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	54	12	8	-	-	34
Усього годин	90	18	14	-	-	58

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1	Політика як соціальне явище. Методологічні основи політичної науки.	2
2	Політична влада.	1
3	Політична система суспільства.	1
4	Політичний режим.	2
5	Держава – головний інститут політичної системи суспільства.	2
6	Політичні партії.	2
7	Типи сучасних виборчих систем.	2
8	Політичне лідерство.	1
9	Політична культура.	1
9	Суспільно-політичні течії.	-
	Разом	14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1	Політика як соціальне явище. Методологічні основи політичної науки.	6
2	Політична влада.	6
3	Політична система суспільства.	6
4	Політичний режим.	6
5	Держава – головний інститут політичної системи суспільства.	8
6	Політичні партії.	6
7	Типи сучасних виборчих систем.	6
8	Політичне лідерство.	6
9	Політична культура	4
10	Суспільно-політичні течії.	4
	Разом	58

7. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовуються опорні конспекти, слайдова презентація, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань. На семінарських заняттях практикується розв'язання творчих та практичних завдань. Студентські самостійні індивідуальні роботи у вигляді політичного есе обговорюються в групах.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни «Політологія» проводиться у письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (25 тестів, одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих) та два теоретичних питання.

Контроль роботи студентів проводиться за такими видами робіт:

- наявність лекційного матеріалу – шляхом перегляду конспектів;
- робота на семінарських заняттях – шляхом усних відповідей або письмового опитування;
- підготовка та презентація реферату;
- підготовка до видання наукових статей, тез для участі в конференціях;

- участь в конкурсах, олімпіадах.

Усі форми контролю включені до 100-бальної шкали оцінювання.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа:

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

8. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота										Сума	
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2						100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		

T1, T2... T10 – теми змістових модулів.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	Зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Політологія» включає:

1. Політологія. Навч. посібник. – Рівне: НУВГП, 2014. – 218 с.
2. Політологія. Навч. посібник у 2-х частинах. – Рівне, 2008. – 180 с.
3. Методичні рекомендації до вивчення та семінарських занять з дисципліни «Політологія» для студентів всіх напрямів підготовки НУВГП денної форми навчання /Г.В. Сталовєрова. – Рівне: НУВГП, 2014. – 41 с.
4. Контрольно-тестові завдання та методичні вказівки до виконання контрольних робіт з курсу „Політологія” для студентів всіх спеціальностей НУВГП заочної форми навчання /Г.І. Ткаченко, Г.В. Сталовєрова, А.С. Циганчук, Я.П. Цецик, Т.Є. Шевчук. – Рівне: НУВГП, 2012.
5. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни „Політологія” для студентів всіх напрямів підготовки НУВГП заочної форми навчання /Г.В. Сталовєрова, Я.П. Цецик, А.С. Циганчук. – Рівне: НУВГП, 2012.
6. Методичні рекомендації до проведення семінарських занять із дисципліни „Політологія” для студентів всіх напрямів підготовки НУВГП заочної форми навчання /Г.В. Сталовєрова, Я.П. Цецик, А.С. Циганчук. – Рівне: НУВГП, 2012.
7. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Політологія» для студентів технічних напрямів підготовки НУВГП денної форми навчання в умовах кредитно-трансферної системи організації навчального процесу /Г.І. Ткаченко, С.Н. Давидович, О.В. Когут, Г.В. Сталовєрова, Я.П. Цецик. – Рівне: НУВГП, 2010.
8. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.

11. Рекомендована література

Базова

1. Горлач М.І., Кремень В.Г. Політологія: Наука про політику. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 840 с.
2. Гелей С.Д., Рутар С.М., Політологія. Навчальний посібник. – К.: «Знання», 2008. – 415 с.
3. Шляхтун П.П. Політологія. Підручник. – К.: «Либідь», 2010. – 480 с.
4. Юрій М.Ф. Основи політології. – К.: Кондор, 2009. – 340 с.
5. Політологія: Навчальний посібник для студентів всіх напрямків підготовки НУВГП /Ткаченко Г.І., Новічков Г.В., Циганчук А.С., Шевчук

- Т.Є., Когут О.В., Давидович С.Н., Сталовєрова Г.В., Цецик Я.П. – Рівне: НУВГП, 2008. – 182 с.
6. Погорілий Д.Є. Політологія: практично-модульний курс. – К.: 2010. – 432 с.
7. Політологія: Лекційний курс і практикум /Гончарук. – Тернопіль: Астон, 2009. - 376 с.
8. Рудич Ф.М. Політологія. – К.: «Либідь», 2010. – 480 с.
9. Штанько В.І., Чорна Н.В. та ін. Політологія. – К.: 2007. – 288 с.
10. Рудич Ф.М. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку. – К.: Парламентське видавництво, 2006.
11. Політологія. Навчальний посібник /С.Н. Давидович, А.В. Сталовєрова, Г.І. Ткаченко, Я.П. Цецик, А.С. Циганчук, Т.Є.Шевчук. – Рівне: НУВГП, 2014. – 218 с.

Допоміжна

1. Громадські об'єднання в Україні. Навч.пос. за ред. В.М. Безчастного. – К.: Знання, 2007. – 415с.
2. Білоус А. О. Політичні об'єднання України. - К.: Україна, 1993.
3. Бурлацкий Ф.М., Галкин А.А. Современный Левиафан. - М.,1985.
4. Виниченко В.К. Заповіт борцям за визволення - К.: Криниця, 1991.
5. Грушевський М.С. Очерк истории украинского народа. - К., Либідь, 1990.
6. Грушевський М.С. Хто такі українці і чого вони хочуть. - К., 1991.
7. Громадські об'єднання в Україні. Навчальний посібник / За ред. В.М.Бесчастного – К.: Знання, 2007. – 415с.
8. Демократія: Антологія / Упорядковано О.Проценко – К.: Смолоскип, 2005 – 1108с.
9. Дербишайр Д., Дербишайр Я. Политические системы мира в 2-х т. Т2: Перевод с англ. – М., 2004. – 496с.
10. Кухта Б., Романюк А., Старецька Л., Угрин Я., Красівський О., Ткаченко Г. Політична наука. Словник: категорії, поняття і терміни. – Львів: Кальварія, 2003. – 500с.
10. Кухта Б., Романюк А., Поліщук М. Хто є хто в європейській та американській політології. Малий політологічний словник. - Львів, Кальварія, 1995.
11. Кухта Б. Політична влада та її рішення. – Львів: УПД, 2006. – 240с.
12. Кульчинський В.С. Настанюк М.І., Тищик Б.Й. З історії української державності: і. Львів: Світ, 1992.
13. Кирилюк Ф.М. Українська політологія: рівень розвитку, проблеми. - Політологічний вісник, 1993, №4.
14. Лісовий В. Поняття політичної культури і сучасний стан політичної культури в Україні. - Розбудова держави, 1993, №3.

15. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-тірр.): Підручник / В.А.Манкола, М.М. Білоусов, Л.Ф.Білоусов, Л.Ф.Галдуків 0 К.: Либідь, 2003. – 360с.
16. Міжнародні організації: Навч.посіб. / За ред. О.С.Кучика – 2-ге вид. – К.: Знання, 2007. – 749с.
17. Політологічний енциклопедичний словник: Навч.пос. для студ. вищ. навч. закладів. –К.: Генеза, 1997. – 400с.
18. Основи політології. Навч.пос. (Під кер. авт. кол. Ф.М.Кирилюк - К.: Либідь, 1995.
19. Політологія: терміни, поняття, персоналії, схеми, таблиці. Навч.словник-довідник для студентів 2-ге вид. / За ред. В.П.Пічі, Н.М.Хоми – Львів: „Новий світ-2000”, 2004. – 320с.
20. Політологія: Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський та ін. – 2-ге вид.- К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2005. – 520с.
21. Політологія. За ред. О.І.Семківа. - Львів: Світ, 1993.
- 22.Політологія: Курс лекцій. Навч. пос.(І.С.Дзюбко, В.Ф.Панібудьласка, Ю.С.Шемшученко та ін.) - К.: Вища школа, 1993.
- 23.Потульницький В.А. Теорія української політології. Курс лекцій. - К.: Либідь, 1993.
- 24.Політологія / За ред. Кремень В.Г., Горлач М.І. – Київ-Харків “Єдинорос”, 2001.
- 25.Політологія. Навч. посіб./ За заг.ред. К.М.Левківського – Київ “Вища школа”,2003.
- 26.Політологія. Навч.посібник / Під ред. Штанько В.І. – К., 2007.
- 27.Рудич Ф.М. Політологія: Підручник – К.: Либідь, 2004. – 480с.
- 28.Україна у міжнародних відносинах ХХ ст. Навч.пос. / За ред. проф. Малика Я.Й. – Львів: 2007. – 468с.
- 29.Шульженко Ф.П., Андрусак Т.Г. Історія політичних і правових вчень. – К., 2007.
- 30.Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 464с.
- 31.Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки) Підручник. – К.: Либідь, 2002. – 576с.
- 32.Шаповал В. Зарубіжний парламентаризм. - К.: Основи, 1993.

12. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Рівненська державна обласна бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.libr.rv.ua/](http://www.libr.rv.ua/)

3. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// nuwm.edu.ua/naukova biblioteka](http://nuwm.edu.ua/naukova_biblioteka)
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
7. **ОПІ** – за напрямом підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» нормативної дисципліни, затвердженої 04.02.2005 р.
8. **ОКХ** – за напрямом підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» нормативної дисципліни, затвердженої 04.02.2005 р.

